

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ГРУПОВА ДИНАМІКА ТА КОМУНІКАЦІЇ (ТРЕНІНГ)
підготовки бакалавра
Галузь знань: *D Бізнес, адміністрування та право*
Спеціальність: *D5 Маркетинг*
Освітня кваліфікація: *бакалавр маркетингу*

Силабус освітнього компонента «ГРУПОВА ДИНАМІКА ТА КОМУНІКАЦІЇ (ТРЕНІНГ)» підготовки бакалавра, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D5 Маркетинг, за освітньою програмою Маркетинг.

Розробник: Ющишина Л. О., доцент кафедри менеджменту, к.е. н, доцент.

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Наталія ХОМІЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право D Маркетинг Маркетинг Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання <u>1</u> -ий
		Семестр <u>1</u> -ий
		Лекції <u>18</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>16</u> год.
		Самостійна робота <u>50</u> год.
		Консультації <u>6</u> год.
		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2105

II. Інформація про викладача

Ющишина Лариса Олексіївна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0303381598

Електронна пошта: Yushchyshyna.Larysa@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» належить до нормативних компонентів, спрямований на формування фахових та особистісних компетенцій, пов'язаних з ефективною побудовою групової роботи і комунікацій в професійному контексті; отриманням практичних навичок застосування методів діагностики і управління груповою динамікою в групових і командних видах професійної взаємодії; формуванням і розвитком комунікативної компетентності для ефективної професійної діяльності.

2. Пререквізити. ОК «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» є освітнім компонентом базової підготовки, тому для його вивчення здобувачі освіти не потребують специфічних початкових знань. ОК «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» є суміжним із такими освітніми компонентами, як «Інформаційно-комунікаційні технології», Українська мова (за професійним спрямуванням), «Культура та етика ведення бізнесу».

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню таких освітніх компонентів, як «Менеджмент», «Поведінка споживача».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок успішної адаптації до нового колективу, вмілого керування своїм часом та стресами, запобігання конфліктним ситуаціям, ефективного вирішення завдань між учасниками команди, усвідомлення своєї ролі у житті, відкриття здатностей до самоконтролю і самокорекції своєї особистості.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: вивчення теоретичних та практичних аспектів групової роботи і комунікацій у професійному контексті, методів діагностики і управління груповою динамікою в групових і командних видах професійної взаємодії, питань розвитку

особистої відповідальності, складових самомотивації, поняття та складових стрес-менеджменту, лідерства та влади, визначення соціально-психологічних ефектів групової роботи, динаміки розвитку групи і команди, специфіки процесу міжособистісної комунікації, сутності та причин виникнення конфліктів у міжособистісних комунікаціях, дотримання норм етики ділової (професійної) комунікації та крос-функціональної взаємодії.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими

ФК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності

Програмні результати навчання

ПРН14. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.

5. Освоєння освітнього компонента «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» сприятиме отриманню таких **soft skills** як комунікативні навички (вміння слухати співрозмовника, вміння вести переговори, домовлятися, переконувати, розуміння невербальних сигналів і комунікації, самопрезентація, публічні виступи, навички листування, письмове спілкування), емоційний інтелект і позитивне мислення (чемність і ввічливість, вміння виявляти дружелюбність, стресостійкість і здатність приймати рішення в нестандартних умовах, здатність до емпатії), уміння працювати в команді, лідерські якості (вміння уникати або вирішувати конфлікти, вміння створювати домовленості, угоди, навички ефективного делегування, управління співбесідами або переговорами).

6. Освітній компонент «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» сприяє реалізації таких **Цілей сталого розвитку**:

ЦСР 4 – Якісна освіта: розвиток знань, навичок і компетентностей для ефективної професійної діяльності та безперервного навчання.

ЦСР 8 – Гідна праця та економічне зростання: формування етичної та комунікативної культури, що забезпечує ефективність і стійкість організаційної діяльності.

ЦСР 9 – Інновації та інфраструктура: підтримка крос-функціональної взаємодії, яка сприяє впровадженню інноваційних управлінських та комунікаційних рішень.

ЦСР 16 – Мир, справедливість та сильні інститути: поширення принципів етики, відповідальності та прозорості у професійних комунікаціях та взаємодії.

ЦСР 17 – Партнерство заради сталого розвитку: розвиток навичок ефективної співпраці у мультидисциплінарному та міжкультурному середовищі.

Таблиця 2

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Групова динаміка						
Тема 1. Групова динаміка як наукова дисципліна.	6	2		4		ТР(4), РМГ(2), Т(2) /8
Тема 2. Індивідуально-психологічні властивості особистості та розвиток особистої відповідальності.	7	2	2	3		ТР(4), РМГ(2), Т(2) /8

Тема 3. Влада та лідерство в групі.	7		2	4	1	РМГ(2), Т(2), РС(4) /8
Тема 4. Характеристика групи.	7	2		4	1	ТР(4), РМГ(2), Т(2) /8
Тема 5. Соціально-психологічні ефекти групової роботи. Управління стресом.	7	2	2	3		ТР(4), РМГ(2), Т(2) /8
Тема 6. Динаміка розвитку групи і команди.	7		2	4	1	ТР(4), РМГ(2), Т(2) /8
Разом за модулем 1	41	8	8	22	3	48
Змістовий модуль 2. Міжособистісні комунікації						
Тема 7. Спілкування та комунікація.	7	2		4	1	Е(4), РМГ(2), Т(2) /8
Тема 8. Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі.	7	2	2	3		ТР(2), РМГ(3), Т(2) /7
Тема 9. Організація та проведення нарад і робочих зустрічей.	6	2		4		РМГ(2), Т(2), РС(4) /8
Тема 10. Ділові переговори.	7	2	2	3		ДС(2), Т(2), РС(3) /7
Тема 11. Публічний виступ і ефективна презентація.	7		2	4	1	РМГ(3), Т(2), ДБ(2) /7
Тема 12. Конфлікти в міжособистісних комунікаціях.	8	2	2	4		РМГ(3), К(3), Т(2) /8
Тема 13. Етика крос-функціональної взаємодії	7			6	1	Е(5), Т(2) /7
Разом за модулем 2	49	10	8	28	3	52
Всього годин / Балів	90	18	16	50	6	100

Форма контролю: фронтальне опитування (ФО), есе чи реферат (Е), тести (Т), ТР – тренінгові вправи, розгляд ситуаційних завдань (РС), РМГ – робота в малих групах, ДС – дискусія, ДБ – дебати, розгляд кейсів (К), підсумковий контроль у формі заліку.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Групова динаміка та комунікації (тренінг)» передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять-тренінгів – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента; розв’язання практичних та тестових завдань; розв’язання кейсів; підготовку до усіх видів контролю.

Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2105>

Перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання

Назва теми	Питання, які виносяться на самостійне опрацювання	К-ть год
Тема 1. Групова динаміка як наукова дисципліна.	1. Школа групової динаміки: К. Левін та Дж.Морено. 2. Механізми функціонування групових феноменів.	4
Тема 2. Індивідуально-психологічні властивості особистості та розвиток особистої відповідальності.	1. Соціальні ролі особистості. 2. Основні положення та інструментарій Тайм-менеджменту	3
Тема 3. Влада та лідерство в групі.	1. Теорія лідерської поведінки. 2. Теорія випадкового (ситуаційного) лідерства. 3. Прийоми і методи ефективного керівництва.	4
Тема 4. Характеристика групи.	1. Особливості поведінки особистості у групі. 2. Ухвалення рішень в групі.	4
Тема 5. Соціально-психологічні ефекти групової роботи. Управління стресом.	1. Прояв групових ефектів. 2. Стрес та його подолання.	3
Тема 6. Динаміка розвитку групи і команди.	1. Крива командної ефективності. 2. Побудова команди.	4
Тема 7. Спілкування та комунікація.	1. Складові комунікативної стратегії 2. Моделі комунікації	4
Тема 8. Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі.	1. Труднощі та бар'єри комунікації 2. Принципи активного слухання	3
Тема 9. Організація та проведення нарад і робочих зустрічей.	1. Культура ділового спілкування. 2. Психологічні аспекти ефективного ділового спілкування.	4
Тема 10. Ділові переговори.	1. Стадії проведення ділових переговорів 2. Стратегія та тактика ділових переговорів	3
Тема 11. Публічний виступ і ефективна презентація.	1. Презентація як різновид публічного мовлення. 2. Участь у дебатах.	4
Тема 12. Конфлікти в міжособистісних комунікаціях.	1. Типи і ознаки конфлікту. 2. Шляхи вирішення і ліквідації конфліктів.	4
Тема 13. Етика крос-функціональної взаємодії	1. Сутність і значення крос-функціональних команд у системі взаємодії персоналу підприємств. 2. Етика ділового спілкування. Службовий етикет. 3. Ділова атрибутика й одяг. 4. Культура толерантності.	6
Разом		50

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно із затвердженим графіком.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>) та Положенням про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://surl.li/hbazoe>).

Можливість отримати додаткові (бонусні бали). Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 року (<https://salo.li/6DB8307>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді тестування (50 тестів по 2 бали кожен). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Поняття групової динаміки.
2. Школа групової динаміки: К. Левін та Дж. Морено.
3. Механізми функціонування групових феноменів.
4. Поняття та психологічна структура особистості.
5. Природні властивості особистості, які впливають на роботу в команді.
6. Характер. Індивідуально-психологічні риси особистості.
7. Соціальні ролі особистості.
8. Основні положення та інструментарій Тайм-менеджменту.

9. Поняття та типи влади.
10. Поняття та функції лідерства.
11. Теорія особливостей лідерства.
12. Теорія лідерської поведінки.
13. Теорія випадкового (ситуативного) лідерства.
14. Прийоми і методи ефективного керівництва.
15. Поняття та види груп.
16. Причини створення груп і стадії їх розвитку.
17. Особливості поведінки особистості у групі.
18. Ухвалення рішень в групі.
19. Соціально-психологічні параметри групи.
20. Особливості поведінки особистості у групі.
21. Прояв групових ефектів.
22. Соціально-психологічний клімат групи.
23. Стрес та його подолання.
24. Динаміка групового розвитку.
25. Робоча група і команда: схожість і відмінність.
26. Крива командної ефективності.
27. Побудова команди.
28. Сутність понять спілкування та комунікація.
29. Питання теорії комунікації.
30. Соціальні інститути комунікації.
31. Закони, принципи та правила комунікації.
32. Складові комунікативної стратегії.
33. Моделі комунікації.
34. Види і форми комунікації.
35. Процес комунікації.
36. Комунікативні мережі та стилі.
37. Способи та моделі спілкування.
38. Труднощі та бар'єри комунікації.
39. Принципи активного слухання.
40. Організація ділового спілкування.
41. Ділова нарада.
42. Організація і техніка проведення ділових бесід.
43. Приймання працівників і відвідувачів.
44. Культура ділового спілкування.
45. Психологічні аспекти ефективного ділового спілкування.
46. Підготовка та ведення ділових переговорів.
47. Стадії проведення ділових переговорів.
48. Стратегія ведення переговорів.
49. Стилi ведення переговорів.
50. Публічний виступ як важливий засіб комунікації.
51. Види публічного мовлення.
52. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час виголошення промови.
53. Презентація як різновид публічного мовлення.
54. Участь у дебатах.
55. Соціально-психологічна характеристика конфлікту, його суть.
56. Природа та джерело конфлікту.
57. Розвиток та види конфліктів.
58. Поняття конфлікту в міжособистісних стосунках.
59. Типи і ознаки конфлікту.
60. Шляхи вирішення і ліквідації конфліктів.

61. Сутність і значення крос-функціональних команд у системі взаємодії персоналу підприємств.
62. Етика ділового спілкування.
63. Службовий етикет.
64. Ділова атрибутика й одяг.
65. Культура толерантності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Ющишина Л. О. Групова динаміка та комунікації (тренінг): курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 170 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21297>
2. Ющишина Л. О. Групова динаміка та комунікації (тренінг): методичні вказівки до практичних занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 115 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22696>
3. Ющишина Л. О. Групова динаміка та комунікації (тренінг): методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 107 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22963>
4. Ющишина Л.О. Електронний курс: «Групова динаміка та комунікації (тренінг)». URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2105> (Протокол №2 від 25.10.23 р.).

Додаткова література

1. Берещак В. Комунікаційна стратегія в бізнесі. Як досягти максимуму в спілкуванні з аудиторією. Київ : Yakaboo Publishing, 2023. 200 с.
2. Бортнік С.М., Хомюк Н.Л., Ющишина Л.О. Напрями удосконалення бізнес-комунікацій у соціально-економічному проектуванні. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 50. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2402/2323>

3. Ровенська В.В., Латишева О.В., Смирнова І.І. Групова динаміка та методи управління креативними та проєктними командами в сфері інформаційних технологій. Трансформаційна економіка. 2023. № 3 (03). С. 32–39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-6>
4. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Суми: Університетська книга, 2023. 240 с.
5. Ющишина Л., Шматковська Т., Юхимчук А. Особливості управління процесом формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі сучасного підприємства. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. №2(38). С-93–107. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-97-103>
6. Ющишина Л., Бортнік С. Крос-функціональна взаємодія та комунікації в умовах кризи. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. №3(35). С.113–121. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-03-113-121>
7. Yushchyshyna L., Turkin K. Facilitation Techniques as an Effective Means of Establishing Group Discussion. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2022. № 2 (30). С.72–80. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-02-72-80>
8. Yushchyshyna L., Khomiuk N. Psychological Adaptation of Managers to Cultural Hybridity in the Process of Transnational Interactions. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2025. №2(42). С.146–154. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-02-146-154>